

Evaluering af kommunalreformen

Evalueringen af kommunalreformen er omfattende, men kommer alligevel ikke rigtig til bunds i reformens egentlige effekter. Forslagene vedr. regional udvikling er utilstrækkelige, og der er her behov for en mere markant prioritering og koordination mellem erhvervs politik, beskæftigelses politik og uddannelses politik. Ikke mindst i lyset af behovet for at sætte øget fokus på væksten i Danmark.

FTF har modtaget rapporten fra udvalget om evaluering af kommunalreformen i høring og har følgende bemærkninger:

Omfattende evaluering med mangler pga. smalt kommissorium

Evaluering af kommunalreform er et grundigt værk, som udmærket beskriver mange af de ændringer og deraf følgende udfordringer, som reformen har medført.

Den er dog også præget af at forholdsvist smalt kommissorium, hvormed selve grundtanken i reformen om større og færre enheder ikke er genstand for undersøgelsen.

Heller ikke de organisatoriske rammer for beskæftigelsesindsatsen er omfattet af undersøgelsen, selvom det ville have været relevant. Fx kunne der have været set på, hvilken betydning de organisatoriske rammer har for virksomhedernes arbejdskraftopland, dvs. om jobcentrene har et tilstrækkeligt geografisk opland, så ledige kan blive henvist til beskæftigelse hos relevante virksomheder. Det ville også have været relevant at se på, i hvilket omfang de organisatoriske rammer understøtter de lediges behov for at komme hurtigt i beskæftigelse igen, samt i hvilket omfang den tilbudte aktivering har understøttet dette.

FTF ser i stedet frem til at deltage aktivt i det udredningsarbejde, der nu er sat i gang om beskæftigelsesindsatsen.

Endvidere burde evalueringen have belyst kommunalreformens betydning for forsørgelsesydelse, idet kommunerne i stigende grad har fået ansvaret for udbetaling af forsørgelsesydelse som dagpenge, sygedagpenge mv.

Antallet af borgere på denne type ydelser er stærkt afhængige af konjunkturer, der er udenfor kommunens indflydelsessfære. I en lavkonjunktur øger det kommunernes omkostninger og risici. Dermed kan der ske en uheldig sammenblanding af borgerens retssikkerhed og kommunens ønske om, at den kommunale økonomi skal hænge sammen.

Den faglige bæredygtighed er utilstrækkeligt belyst

Den overordnede vurdering af reformen synes i evalueringen at være, at den i det store og hele fungerer efter hensigten.

Men analyserne af specielt den faglige bæredygtighed er ikke imponerende. Argumentet for reformen var netop, at den ville give større faglig bæredygtighed, men udover at faglig bæredygtighed kan være et vidt begreb, så er den primære kilde i evalueringen en spørgeskemaundersøgelse fra 2009 blandt 88 kommuner og regioner. Et stort flertal svarede dengang, at reformen har bidraget til at øge bæredygtigheden.

Undersøgelsen burde have været gentaget nu, hvor reformen har flere år på bagen, og den burde have været suppleret af flere videnskabelige analyser fra fx KORA, der kunne belyse fx kvalitetsudviklingen på udvalgte områder før og efter reformen.

Mere grundige er analyserne af den økonomiske bæredygtighed, hvor rapporten dokumenterer de store udgiftsfald i kommunerne. Det er dog meget illustrativt, at antallet af administrative medarbejdere stadig er højere end i 2007, og de administrative medarbejdere udgør en større og større andel af det samlede antal medarbejdere – fra 19,3 pct. i 2007 til 20,6 pct. i 2011. Det viser tydeligt, at de store velfærdsområder har været hårdere ramt af de meget stramme økonomiske prioriteringer i kommuner og regioner end det administrative område – uanset at kommunalreformen ellers skulle give administrative stordriftsfordele.

Anbefalinger om regional udvikling er for vage

Evalueringen lægger ikke op til større ændringer i opgaver og strukturer. På de fire udvalgte områder er der dog gode og fornuftige forslag iblandt. Det gælder fx forslagene om bedre national overvågning, koordination og samarbejde på tværs af sektorerne på socialområdet.

Omvendt er nogle af forslagene dog også for vage til at de kan rykke noget. Fx er forslagene om bedre koordination inden for regional udvikling velmente, fordi der er stort behov for at skabe bedre sammenhæng mellem erhvervs politik, beskæftigelses politik og uddannelses politik. Disse områder skal hænge sammen både på det statslige og regionale niveau. Der skal være klare bindeled og koordinering mellem de forskellige politikområder, frem for at de bliver opdelt som nu.

Men her er det ikke tilstrækkeligt at give Danmarks Vækstråd større koordinationsansvar, som et af forslagene lyder. Der er behov for mere grundlæggende ændringer af strukturerne, så fx vækstfora og Danmarks Vækstråd får flere formelle kompetencer, bredere sammensætning og et mere forpligtende samarbejde med andre aktører i vækstpolitikken, fx væksthuse, de regionale beskæftigelsesråd og uddannelsesinstitutioner.

Evalueringen burde også have indeholdt klarere anbefalinger vedrørende kommunernes indsats på erhvervsområdet. Med evalueringen fremstår det stadig uklart, om der er skabt den rette snitflade mellem den direkte erhvervsservice i kommunerne/væksthuse og aktiviteter og projekter i de regionale vækstfora. De enkelte kommuner er stadig for små til at løfte opgaven. Der er næppe mange virksomheder – eller potentielle virksomheder – hvis kundekreds, marked eller beskæftigede geografisk er isoleret indenfor en kommunegrænse.

Sundheds-it kræver helhedstænkning og medarbejderinvolvering

På sundhedsområdet indgår der bl.a. en række forslag om organiseringen af sundheds-it. Det er fornuftigt at evaluere og koordinere it indenfor sundhedsområdet. Det har i en lang årrække været underprioriteret og karakteriseret ved en række lokale løsninger frem for en overordnet it-arkitektur. Hovedudfordringen de næste år er at få infrastrukturen på plads, så man sikrer, at patienternes data er tilgængelige i alle relevante led, og at man kan opsamle sammenlignelige erfaringer fra alle led i sundhedssektoren.

Her bør der allerede i planlægningen af digitaliseringen arbejdes med metoder, der kan sikre den fornødne privacy i forbindelse med de meget personfølsomme oplysninger, som sundhedssystemerne indeholder.

Der skal samtidig arbejdes for at involvere både medarbejdere og borgere i udviklingen. Det er slutbrugerne, som skal leve med de systembeslutninger, der træffes undervejs i et projekt. Hvis ikke slutbrugerne er markant involveret i løsningernes udformning, risikerer vi flere it-skandaler indenfor det offentlige område.

Endvidere er der en risiko for at processen med at udvikle digitale løsninger slår fejl på grund af ensidigt og kortsigtet fokus på besparelser. Der er brug for en langsigtet strategisk satsning, hvis man gennem digitalisering og it vil forbedre kvalitativt og effektivitet i den offentlige sektor.